

به نام خدا

تضعیف نظام برنامه ریزی کشور با لغو مصوبه سرشماری نفوس و مسکن در بازه های ۵ ساله

دولت سیزدهم سرشماری نفوس و مسکن را در اولین فرصت انجام دهد

سیدعلی لطفی زاده- ۱۴۰۱/۰۳/۰۳

اتکای برنامه ریزی به آمار و داده ها، موضوعی است که از سالیان دور مورد توجه خاص برنامه ریزان قرار داشته و از روش های مختلف برای دستیابی به داده های بیشتر و جزئی تر تلاش گردیده است، به طوریکه امروزه با حرکت به سمت فرآیندهای دیجیتالی، شاهد گردآوری کوچکترین اطلاعات و داده های رفتاری انسان ها و تحلیل هوشمن آنها و ارائه پیشنهادات مبتنی بر شناخت سلیق و ذائقه مردم از سوی ارائه دهندگان خدمات دیجیتال هستیم.

در دولت نهم و با توجه به ضرورت گردآوری داده ها و آمار مورد نیاز برای برنامه ریزی دقیق در کشور، هیئت دولت مصوبه انجام سرشماری نفوس و مسکن در بازه های ۵ ساله بجای بازه های ۱۰ ساله را مصوب می نماید و به استناد آن در سال های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ سرشماری نفوس و مسکن برگزار می گردد.

سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور (تصویبنامه شماره ۲۶۵۸۱/ت۳۷۱۴۷هـ مورخ ۲۴/۲/۱۳۸۶ هیئت وزیران)

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۹/۲/۱۳۸۶ بنا به پیشنهاد شماره ۲۰۲۲۱۵/۱۰۰ مورخ ۱۳/۱۲/۱۳۸۵ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد ماده (۴) قانون مرکز آمار ایران - مصوب ۱۳۵۳ - تصویب نمود:

سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور هر پنج سال یک بار انجام می شود.

معاون اول رئیسجمهور- پرویز داودی

در چنین شرایطی که دنیای توسعه یافته درصدد جمع آوری هرچه بیشتر داده و تحلیل و ارزیابی آن ها با استفاده از پیچیده ترین مدل ها و تجهیزات محاسباتی می باشد و در حالیکه متأسفانه در کشور ما اندک فرآیندهای مکانیزه شده نیز در واقع ماشینی کردن فرآیندهای دستی و نه هوشمندسازی فرآیندها بوده است، شاهد تصمیم هیات وزیران دولت دوازدهم در لغو مصوبه سرشماری نفوس و مسکن در بازه های زمانی ۵ ساله می باشیم. اگرچه استدلال انجام شده برای حذف این سرشماری به ظاهر قابل قبول بوده و موضوع جمع آوری هوشمند آمار موردنیاز از طریق سامانه های الکترونیکی مورد استناد واقع شده است اما خوب است بررسی کنیم که آیا آمار حاصل از سرشماری نفوس و مسکن شامل تعداد جمعیت در سنین و جنسیت های مختلف، وضعیت تاهل، تعداد خانوار، تعداد و مترائ و وسعت و نوع سازه و استحکام واحدهای مسکونی، وضعیت تصرف واحدهای مسکونی و امثال آن امروز به صورت برخط در اختیار برنامه ریزان قرار دارد؟

۲۱۲۴۲ / ۵۷۵۱۵ هـ

شماره
تاریخ ۳ / ۳ / ۱۳۹۹

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت کشور - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت راه و شهرسازی
وزارت آموزش و پرورش - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت نیرو
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان اداری و استخدامی کشور - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران - مرکز آمار ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۹/۲/۲۴ به پیشنهاد شماره ۷۱۵۹۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۰ سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- در اجرای ماده (۱۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور - مصوب ۱۳۹۵ - مرکز آمار ایران مکلف است در راستای نوسازی نظام آماري کشور و با هدف افزایش سرعت و کاهش هزینه اجرا و نیز کاهش بار پاسخگویی، با تشکیل ستاد ملی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ثبتی مینا با عضویت سازمان برنامه و بودجه کشور (رئیس ستاد) و وزارتخانه‌های کشور، ارتباطات و فناوری اطلاعات، راه و شهرسازی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های اداری و استخدامی کشور، ثبت اسناد و املاک کشور و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و مرکز آمار ایران (دبیر)، سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۴۰۵ و پس از آن در دوره‌های زمانی معین را با رویکرد ثبتی مینا اجرایی نماید. دبیرخانه ستاد مذکور در مرکز آمار ایران مستقر خواهد بود.

۲- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند ضمن همکاری کامل با مرکز آمار ایران، هر نوع ریزداده و اطلاعات آماری موردنیاز را در چهارچوب ماده (۹) قانون مرکز آمار ایران، بدون اخذ وجه در اختیار مرکز یادشده قرار دهند.

۳- تصویب‌نامه شماره ۲۷۱۴۷/ت/۲۶۵۸۱ مورخ ۱۳۸۶/۲/۲۴ لغو می‌شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

اکنون که دو ماه از پایان سال ۱۴۰۰ گذشته است، با مراجعه به سایت سازمان ثبت احوال کشور که مسئول ثبت رویدادهای حیاتی شامل ولادت- وفات- ازدواج و طلاق و در نتیجه جمعیت کشور می باشد، مشاهده می گردد که هنوز آمار این رویدادها که با وسواس زیاد در کشور ثبت می گردد بر روی سایت آن مجموعه وجود ندارد و دست اندرکاران استفاده از این آمار می دانند که آمارهای موجود بر روی سایت آن سازمان هم بارها مورد تجدید نظر و اصلاح قرار گرفته است و این در حالی است که به نظر می رسد ثبت الکترونیکی این چهار رویداد بسیار ساده و فاقد پیچیدگی می باشد.

در سامانه مرکز آمار ایران هم وضعیت بهتری به چشم نمی خورد و بسیاری از داده ها و اطلاعاتی که بایستی در زمان مناسب و معقول تهیه و در اختیار بخش برنامه ریزی کشور قرار گیرد با تاخیرات زیاد تهیه و ارائه می گردد و متأسفانه توجه کافی به استمرار و رعایت دوره های زمانی جمع آوری اطلاعات نیز صورت نمی گیرد.

بخش دیگر اطلاعاتی که در سرشماری نفوس و مسکن جمع آوری می گردد مربوط به واحدهای مسکونی موجود در کشور می باشد و این در حالی است که با وجود تاسیس و فعالیت چندین ساله سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، هنوز سامانه یکپارچه ای برای صدور پروانه ها و پایان کار ساختمان های احداثی در شهرها و روستاهای کشور وجود نداشته و طبیعتاً در خصوص نحوه تصرف این واحدها هم علیرغم راه اندازی سامانه املاک و اسکان، هیچگونه اطمینانی از درج صحیح و کامل اطلاعات در آن و هیچگونه خروجی مناسبی که دربرگیرنده داده های دریافتی از سرشماری نفوس و مسکن باشد به چشم نمی خورد.

حال از دولت سیزدهم انتظار دارد تا با توجه به نقصان های فراوان موجود در ساختار جمع آوری الکترونیکی داده های حاصل از سرشماری نفوس و مسکن و فهم نادرست دست اندرکاران از مفهوم داده های دیجیتال و سامانه های الکترونیکی، نسبت به انجام سرشماری نفوس و مسکن در اولین زمان ممکن اقدام و توجه کافی به انجام فعالیت های گردآوری آمار از بخش های مختلف توسط مرکز آمار ایران را داشته باشد تا حداقل داده های مورد نیاز برای برنامه ریزی در دسترس قرار داشته باشد.